

Públic

PER QUÈ ÉS TAN IMPORTANT QUE HI HAGI ALCALDESSES COM ADA COLAU A ESPANYA

Vicenç Navarro

Catedràtic Emèrit de Ciències Polítiques i Polítiques Públiques

Universitat Pompeu Fabra

16 de maig de 2019

L'enorme crisi social que Espanya està patint (i que ha tingut especial impacte a Catalunya) apareix amb tota intensitat a les ciutats més grans del país, on les autoritats locals tenen, sovint, escassos instruments al seu abast per poder resoldre els efectes que se'n deriven. És per això que, per tal d'avaluar el potencial que cada partit polític té per poder fer-ho, és essencial que es coneguin les seves propostes, no només a nivell municipal, sinó també a nivell autonòmic i a nivell estatal, ja que aquests nivells de govern poden contribuir o dificultar en gran mesura aquesta tasca. És important, doncs, veure què han estat fent i /o proposant els partits en àrees econòmiques i socials que afecten directament la qualitat de vida i el benestar de les poblacions urbanes.

I per fer aquesta anàlisi ens trobem amb un gran problema, ja que la gran prioritat i la gran cobertura mediàtica que es va donar al tema nacional (també mal anomenat tema territorial) el 28 d'abril va fer que gairebé no es parlés de les polítiques públiques que han causat l'enorme crisi social que ha afectat la societat espanyola, fins i tot les seves ciutats. De fet, aquesta crisi ni tan sols va sortir als mitjans.

Quins són els partits més responsables de la crisi urbana?

La inqüestionable i contundent evidència és que el major causant de la gran crisi social que pateix la majoria de la gent a Espanya, i que apareix en tota plenitud a les principals ciutats espanyoles, és la imposició de les polítiques neoliberals, és a dir, de les reformes laborals que han deteriorat d'una manera molt marcada el mercat de treball (amb un gran augment de la precarietat i una davallada dels salaris) i de les polítiques d'austeritat de despesa pública social, amb enormes retallades dels serveis de l'Estat del Benestar així com les seves transferències públiques, com les pensions.

Aquestes han estat les polítiques promogudes primordialment per les dretes a ambdós costats de l'Ebre. A nivell de l'Estat espanyol, PP, C's i Vox són els principals promotors del neoliberalisme, i Vox és la formació més extrema en el seu neoliberalisme (vol privatitzar, per exemple, les pensions, com va fer Pinochet a Xile, així com les escoles públiques, cosa que afavoriria la polarització del sistema escolar). El PP és la dreta de sempre, la qual ha anat canviant la seva orientació econòmica i social, i ha passat de l'eix democratacristià (que s'autodefineix de centre) al neoliberalisme pur, viratge iniciat per José María Aznar, que l'ha fet entrar en clara competició amb Ciutadans (el partit promogut per l'Ibex-35 per intentar aturar Podemos), que defensa una visió força semblant tot i que menys radical que la sostinguda per Vox. El seu màxim exponent és el Sr. Luis Garicano, l'últim llibre del qual, *El contraataque liberal*, és la versió més ortodoxa d'allò que es coneix com a neoliberalisme reaganià (inspirat en el president nord-americà Reagan). Les seves propostes (reformes laborals regressives i retallades de despesa pública social per reduir el dèficit públic) estan ja força desacreditades com a conseqüència del seu ben demostrat impacte negatiu en el benestar de la població (fins i tot veus dins del Fons Monetari Internacional –el Vaticà del neoliberalisme– han indicat que aquestes mesures característiques del neoliberalisme no només han estat innecessàries, sinó que

han estat perjudicials per a la qualitat de vida de la població).

Les reformes laborals neoliberals de 2010 i 2012, per exemple, que van empoderar el món empresarial a costa del món laboral, han reduït enormement la massa salarial, el principal motor de la demanda domèstica en una economia. **Alhora, les retallades de despesa pública han perjudicat, encara més, la recuperació econòmica, realitats sobre les quals s'ha escrit extensament i que, aparentment, el Sr. Garicano desconeix o oculta. A Catalunya, el candidat del mateix partit (Ciutadans) a l'alacaldia de Barcelona, el Sr. Manuel Valls, va passar a ser un dels polítics menys populars de França com a conseqüència precisament de les polítiques neoliberals que va imposar a la població d'aquell país.** Pensar que Ciutadans pot ser solvent, com a partit, per resoldre els problemes de les ciutats és ignorar l'impacte de les seves polítiques, generadores del major sofriment i de la major polarització social i major desigualtat que existeixen avui a la UE-15. **Podríem dir una mica el mateix del PP, que és, en realitat, el principal responsable de la crisi municipal, ja que és l'únic partit de les tres dretes que ha governat a Espanya, l'últim cop entre el 2011 i el 2018.**

El neoliberalisme ocultat per les dretes catalanes

Però ha estat passant una cosa semblant a Catalunya, governada per una coalició independentista dirigida per un partit de dretes català d'ídèntica sensibilitat neoliberal que Ciutadans, el qual ha imposat polítiques públiques semblants amb la mateixa (o fins i tot més) contundència que les dretes espanyoles. Aquesta formació política, **Junts per Catalunya (JxCat) és, en realitat, la mateixa Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) fundada per Jordi Pujol,** que en el seu dia va arribar a definir-se com a socialdemòcrata "a la sueca", **per anar girant i esdevenir, sota la direcció d'Artur Mas, en un partit clarament neoliberal,** que pertany al grup parlamentari liberal europeu (fins que va ser expulsat d'aquest partit per corrupció), al qual pertany també Ciutadans. **El Sr. Rivera, la Sra. Arrimadas, el Sr. Puigdemont i el Sr. Torra, tot i que pugui semblar paradoxal (ja que semblen odiar-se a nivell de les banderes), pertanyen tots ells a la mateixa tradició política neoliberal.** A Espanya i a Europa, els seus partits promouen les mateixes, insisteixo, les mateixes polítiques neoliberals. I a Catalunya el govern del Sr. Mas va imposar les retallades de despesa social més accentuades que s'hagin fet a Espanya, i **va aprovar o facilitar (amb la seva abstenció) les dues reformes laborals aprovades, una pel govern Zapatero y l'altra pel PP.**

La seva principal figura econòmica en aquest moment és Elsa Artadi, gran admiradora del Sr. Sala i Martí (ha traduït diversos dels seus llibres), que és, amb diferència, l'economista més ultraneoliberal que existeix a Espanya, gran admirador del president Reagan, el president dels EUA que va retallar més la despesa social d'aquell país i hi va baixar més els impostos de les rendes més altes (al mateix temps que augmentava, això sí, els de tota la resta). Avui, aquestes polítiques neoliberals –les reformes laborals regressives i les retallades de despesa pública social– estan sent aplicades pel fins i tot més abusiu president Trump, que està desmuntant l'escassa protecció social que existeix en aquell país.

A Catalunya, la Generalitat, sota el govern independentista, ha estat també un dels principals obstacles per resoldre el problema de l'habitatge i el de la massificació turística. I les proves són contundents. La famosa frase del vicepresident Junqueras segons la qual eren responsables del pressupost més social de la història es basa en una metodologia incorrecta per calcular la despesa pública social. **De fet, la despesa pública social gairebé no s'ha recuperat de les enormes retallades que van tenir lloc durant el govern Mas.**

Les propostes de les esquerres: el PSOE

A nivell de l'Estat, el PSOE va tenir (en la seva primera etapa de govern amb Felipe González) una clara sensibilitat socialdemòcrata, i va ser el principal motor en el desenvolupament de l'encara poc finançat Estat del Benestar. D'aquí és d'on ve la seva gran popularitat. Però **el canvi sofert pel PSOE durant la darrera etapa del govern Zapatero, quan es va convertir en la versió espanyola de la Tercera Via, fent seves (com van fer Blair al Regne Unit i Schröder a Alemanya) les seves propostes, va provocar una modificació substancial de les seves polítiques, cosa que el va dur a proposar la primera reforma laboral, les primeres retallades i a aprovar (amb el suport del PP) la modificació de l'article 135 de la Constitució que obliga l'Estat a donar màxima prioritat al pagament del deute (que vol dir pagar als bancs el deute públic), principi "sagrat" del neoliberalisme.**

Com era previsible, la popularitat del PSOE va caure en picat a tot el territori espanyol, inclosa Catalunya. Va ser precisament dins del PSC on van sorgir veus crítiques cap a l'orientació neoliberal de Zapatero. L'altra esquerra era IU, que va jugar un paper clau en defensa dels interessos de la classe treballadora, però sota un sistema electoral que li era hostil, fet que va provocar que quedés marginada a la vida política del país.

ERC, que havia format part del tripartit, l'únic govern progressista que hagi tingut Catalunya durant l'actual període democràtic, va canviar d'orientació sota una nova direcció, i en matèria econòmica es va anar escorant cap a polítiques de tipus neoliberal també. Va avantposar per davant de tot, i sota la direcció de Junqueras, assolir la independència "via exprés". A les Corts espanyoles va donar suport a la major part de les propostes progressistes, però la gran sorpresa (almenys per a mi) va ser que els documents que van preparar per a la futura República Catalana estaven plens de propostes neoliberals, **i a l'ajuntament de Barcelona no van donar suport a la majoria de propostes progressistes fetes per Ada Colau.** El Sr. Alfred Bosch, representant d'ERC, va donar molt poc suport a Ada Colau, ja que sempre hi va avantposar l'objectiu partidista (la independència exprés), cosa que el va convertir en el major aliat de les dretes independentistes catalanes (CDC, transformat ara en JxCat), amb l'aprovació de pressupostos i mesures clarament reaganianes a nivell català. L'escàndol que va originar l'aliança PSOE-PP per aprovar la reforma constitucional de l'article 135 es va donar també amb la contínua aliança CDC-ERC, un partit aquest últim, ERC, **al qual recentment s'ha unit en coalició un altre partit suposadament d'esquerres i "sobiranista" que en realitat és una aliança dels dos parlamentaris de Catalunya en Comú que van deixar el**

partit, entre d'altres raons, per ser "massa d'esquerres", com així consta per escrit en alguns dels seus documents interns.

Quina és l'alternativa al neoliberalisme?

El neoliberalisme, que va assolir la seva màxima expressió amb el desenvolupament de la Gran Recessió, va crear un gran moviment de protesta, el 15-M, que va actuar com un tsunami en aquest país. Era una protesta enormement popular en contra de la classe política (el seu "no ens representen" anava adreçat a ella), responsable de la imposició de les polítiques neoliberals. A Catalunya va assolir la seva màxima expressió quan membres del 15-M van rodejar el Parlament de Catalunya el dia que s'havia d'aprovar el pressupost de l'austeritat (el president Mas havia dit que "l'austeritat ens fa forts"), la qual cosa va fer que el president hagués d'arribar al Parlament en helicòpter.

D'aquest moviment va sorgir Podemos a tot el territori espanyol, el qual, en aliança amb IU, va constituir Unidos Podemos, que en només dos anys es va convertir en la tercera força política del país. **La seva versió a Catalunya va sorgir arran de les polítiques neoliberals, portades a terme per les dretes catalanes. Va ser un altre moviment, arrelat també en el 15-M, En Comú, que en aliança amb Podemos, es va convertir en En**

Comú Podem. El seu impacte va ser enorme. I l'elecció d'Ada Colau, que procedia del moviment de protesta ciutadana, va canviar notablement la direcció de les polítiques municipals a Barcelona, estancades a causa de l'excessiva influència dels lobbies financers, econòmics i corporatius. La seva victòria enfront dels poders econòmics i socials, que han tingut històricament una excessiva influència a la ciutat, va ser una alenada d'aire fresc, ja que va aportar la valentia necessària per plantar cara a aquests interessos. La seva administració ha estat la veu més contundent i crítica amb el neoliberalisme imperant, i ha estat la ciutat amb més despesa social, i s'han aprovat una sèrie de mesures que no es consideraven possibles i a moltes de les quals es va oposar el govern neoliberal de la Generalitat. Un cas típic ha estat el vot dels partits governants de Catalunya en contra de la proposta d'Ada Colau per regular el preu del lloguer, una mesura essencial per controlar la seva pujada abusiva.

Una nota personal: si us plau, no instrumentalitzeu i tergiverseu la figura de Pasqual Maragall

És una tergiversació presentar la candidatura d'ERC com la continuadora de la tasca de Pasqual Maragall. Vaig conèixer molt bé (des dels anys cinquanta) en Pasqual, que em va honorar

amb una gran amistat. I en Pasqual, a més a més de ser una persona clarament d'esquerres (cosa que queda demostrada, entre d'altres fets, amb l'enorme canvi que van experimentar els barris obrers de Barcelona sota el seu mandat), **va ser i era l'únic socialista que va liderar un intent de reforma de l'Estat espanyol**, que reconeixia el seu caràcter plurinacional, i anava cap a un altre model d'Estat i **recuperava així la tradició de les esquerres catalanes (i espanyoles) de defensar la plurinacionalitat d'Espanya. La seva figura va ser determinant en l'impuls de l'Estatut de Catalunya, que fou aprovat per una gran majoria de la població votant.** L'oposició de les dretes espanyoles i la manca de valentia (i convicció) del PSOE van diluir aquelles propostes sota el lideratge del Tribunal Constitucional, controlat per les dretes. **Aquest és l'origen de l'auge de l'independentisme, resposta previsible i lògica, tot i que no la comparteixo.** Però independentment del mèrit d'aquesta resposta, el que sí que em sembla obvi (i així ho mostren les dades) és que la via seguida (la independència exprés), que ha posat com a objectiu assolir la independència per la via ràpida (saltant-se l'opinió i la postura de la majoria de la població catalana), per sobre de tota la resta, ha estat perjudicial per al país. **La seva responsabilitat en la creació de la crisi i la poca atenció que han prestat a la seva resolució, juntament amb la paràlisi que això ha comportat, s'estendrien ara al govern de la ciutat de Barcelona** (que ja s'ha vist negativament afectat), **i traslladaria a**

aquesta capital la paràlisi que ha sofert Catalunya. És més, la postura tan negativa que ha tingut ERC cap a les esquerres espanyoles (que ha inclòs Unidas Podemos) dificultaran encara més la resolució dels problemes dels ciutadans, ja que és probable que aquestes esquerres governin en un futur l'Estat espanyol.

Avui En Comú Podem és l'única força que ha estat consistentment antineoliberal a Catalunya, fet que aporta credibilitat a les seves propostes, ja que ha mostrat amb les seves polítiques el seu compromís amb el benestar de les classes populars, i ha exhibit gran valentia en la seva oposició als poders financers. **I és l'única força que ha defensat la plurinacionalitat a Espanya (juntament amb Unidas Podemos), amb un compromís republicà hereu dels seus avantpassats i de l'alcalde i més tard president de Catalunya, Pasqual Maragall.** Aquest, per cert, va causar una gran sorpresa quan va assistir a un acte de Podem Catalunya a la Vall d'Hebron, celebrat al seu poliesportiu (inaugurat per Pasqual Maragall quan va liderar l'organització dels Jocs Olímpics), arran de la visita de Pablo Iglesias a la ciutat de Barcelona. **L'estadi estava ple a vessar, i es va posar dempeus per aplaudir a Pasqual Maragall, al reconèixer-lo entre el públic, aplaudiment que *El País*, en un acte de manipulació extrema, va presentar com a esbroncada al dia següent.** Conec al Pasqual,

i crec que la postura més pròxima a la que va defensar ell en el seu dia és la de defensar la **identitat nacional de Catalunya dins d'una Espanya plurinacional**, alhora que denuncia la nova versió del pujolisme actual que **està portant el país, amb el "procés", a un futur econòmic i social que serà la continuació del present Estat de Malestar, amb la paràlisi que ha caracteritzat el govern català en la seva resposta a la gran crisi social. Per això la urgència i necessitat que no passi, cosa que només succeirà si es dona suport i es vota alcaldesses com Ada Colau i la seva gent d'En Comú Podem, que han mostrat ja el seu compromís de resoldre la gran crisi social, donant gran prioritat al desenvolupament de polítiques públiques amb sensibilitat social, alhora que lluiten per aconseguir la plurinacionalitat a Espanya.**